

VAN BOTERBERG TOT SUPERHEFFING

1967

Jaar	Melkveehouders / koeien	Melkkoeien x 1000	Melk/vet /eiwit gem. / koe	Melkgeld cent/kg.	Melk Mln. kg	Kaas ¹⁾ mln. kg.	Boter ¹⁾ mln. kg.	Boterberg mln. kg.	M-Melkp. mln. kg
1939		1.566	3.520 / 3,24	6,20	5.512	121 / 69 / 52	108 / 50 / 56		
1966	86.420	1.764	4.150 / 3,82 / 3,33	39,41	7.242	235 / 97 / 135	100 / 50 / 48		
1967	80.363	1.787	4.225 / 3,83 / 3,30	39,73	7.520	270 / ?			
1968		1.865	4.250 / 3,85 / 3,39	42,66	7.791	250 / 101	118 /	15,7 ⁵⁾	— ⁵⁾

1) Productie / consumptie / export

1967		EGKS, EEG en Eurotom samen tot Europese gemeenschap (EG.-6)	457
1967-01-04	LC	_PZ. v. Dam: ‘Boterverbruikt zakt met miljoenen kilo’s maar brengt meer op’	
1967-01-05	PZC	_PZ. v. Dam: ‘Nederlander gebruikt minder boter’ – (duplo! eerder geplaatst)	
1967-01-20	ZZNB	Lezing Secretaris C. Zee voor C.M.M.C. Bruinisse over EEG.	
1967-02-03	LC	Boterfraude – met export van koelhuisboter	
1967-02-25	PZC	(Laatste) melkprijs april 1967 / '68, Richtprijs 35,0 ct. Verrekenprijs 36,10 ct.	
1967-03-30	DVZ	Voorschot uitkeringen melkjaar 1967 / '68	
1967-05-11	PZC	Nabetalingen aan melkveehouders 1966 / 1967	
1967-06-09	PZC	Restitutieregeling magere melkpoeder gaat 3 juli in	
1967-07-06	PZC	In verband met plastic verpakking: Nader onderzoek naar kosten melk	
1967-08-26	PZC	FNZ meldt: Nu al zeventien miljoen kilo kaas te veel	
1967-08-31	LC	Geen stop op productie nieuw kaasoverschot	
1967-09-21	ZZNB	Minister Lardinoise: „Geen noodtoestand in de zuivelindustrie”	
1967-11-21	LC	Kaas en boter in knel buiten EEG-markten	
1967-12-16	HN	Dertig procent meer melk bij de Coöp. <i>De Vrijheid</i> Holten	
1967-01-04	LC	_PZ. v. Dam: ‘Boterverbruikt zakt met miljoenen kilo’s maar brengt meer op’	

1967

Leeuwarder Courant, 1967-01-04

Boterverbruik zakt met miljoenen kilo's maar boter brengt meer op

Nieuwjaarsrede in Zuivelschap

B. v. Dam: 'Zuivelexport bleef in 1966 op ongeveer miljard gulden'

(Van onze Haagse correspondent)

De Nederlanders eten steeds minder roomboter. In het afgelopen jaar werd slechts 50.000 ton boter op de binnenlandse markt verkocht tegen 53.900 ton in 1965 en 60.000 ton in 1964. De jaren 1960 tot en met 1963 lieten nog een stijgende afzet van boter zien, nl. van 54.000 tot circa 68.000 ton. Dit heeft ir. B van Dam, de voorzitter van het *Produktschap voor Zuivel*, vanmorgen in zijn nieuwjaarsrede medegedeeld. ir. van Dam zag dit dalende boterverbruik in ons land als een gevolg van het EEG-zuivelregime. Als gevolg van de krachtens EEG-verordeningen verplichte afbraak van de melkprijstoeslag is de binnenlandse boterprijs van ongeveer f 3,50 in de jaren 1960 tot en met 1963 opgelopen tot omstreeks f 5,25. Rekening houdend met de per april te verwachten prijsstijgingen moeten we er op voorbereid zijn, dat in 1967 de totale binnenlandse afzet van boter niet hoger zal zijn dan 45.000 ton.

Het financiële resultaat van deze prijsverhogingen is, althans op de binnenlandse markt, positief geweest, zo verklaarde ir. Van Dam. De verkoop van de kleinere hoeveelheid tegen hogere prijs heeft de zuivelindustrie aanmerkelijk meer opgebracht dan de verkoop in de jaren 1960-1963 van een grotere hoeveelheid tegen lagere prijs.

De stijging van de kaasprijs als gevolg van de EEG-zuivelpolitiek heeft geen verlaging van het totale binnenlandse verbruik ten gevolge gehad, verklaarde ir. Van Dam. In de jaren 1960-1963 is de verkoop van kaas op de binnenlandse markt geleidelijk aan toegenomen van 86.000 ton tot 97.000 ton. In 1964 is er een daling tot 93.000 ton, waarna de afzet weer stijgt tot 97.000 ton in 1965. In het afgelopen jaar is dit cijfer vrijwel ongewijzigd gebleven.

Minder drinkmelk

De stijging van de consumptiemelkprijs is niet een rechtstreeks gevolg van de EEG-zuivelverordening maar van de nationale beslissingen ten aanzien van de richtprijs en de verrekenprijs. Daarnaast speelt de stijging van kosten van verwerking en distributie natuurlijk een rol, hoewel de minister van Economische Zaken deze slechts vertraagd in de consumentenprijs tot uiting heeft laten komen. Van 1960 tot en met 1963 is de consumentenprijs voor flessenmelk in het westen opgelopen van 44 tot 49 cent per liter. In 1964 was er een stijging van 5 centen daarna is de prijs opgelopen tot 57 cent gemiddeld over 1966. Het verbruik van consumptiemelk en consumptiemelkprodukten is in die jaren geleidelijk achteruitgegaan van ruim twee miljoen ton in 1960 tot ongeveer 1,9 miljoen ton in 1966. De vrij forse prijsstijging in 1964 heeft geen merkbare invloed gehad op de geleidelijkheid van de daling, die vooral wordt veroorzaakt door een gestadige vermindering van het hoofdelijke verbruik van melk en karnemelk. Het verbruik van produkten zoals yoghurt, vla, room en koffiemelk daarentegen neemt regelmatig toe.

Miljard export

De waarde van de Nederlandse zuivelexport heeft in 1966 circa één miljard gulden bedragen, evenals in het jaar daarvoor, zo deelde ir. Van Dam mede. De voorzitter van het Produktschap trok uit dat cijfer de conclusie dat de veehouderij, de zuivelindustrie en de handel in zuivelprodukten voor de Nederlandse economie nog steeds van zeer grote betekenis zijn. Door zijn export draagt de zuivelsector in zeer belangrijke mate bij aan de Nederlands, deviezenpot, aldus ir. Van Dam.

De invloed analyserende, die de EEG-regelingen hebben uitgeoefend op de export, merkte de voorzitter van het Produktschap op, dat voordat deze regelingen van kracht werden, er een voortdurende vermindering van ons financiële belang op de EEG-markt viel te constateren. In 1960 was de waarde van onze zuivelexport naar de EEG partners 290 miljoen of 35 pct. van de totale export. In 1963 was het financiële belang van de zuivelexport naar de lidstaten gedaald tot 260 miljoen of 31 pct. van het totaal. Daarna viel er zowel absoluut als relatief een stijging te zien nl. in 1964: 280 miljoen of 31 pct; in 1965: 370 miljoen of 38 pct en in 1966: 390 miljoen of 39 pct. Uit deze cijfers blijkt, aldus betoogde ir. Van Dam, de de export naar de EEG van toenemen belang is, maar dat de derde landen markten voor de positie van de Nederlandse zuivel nog steeds van overwegende betekenis zijn.

Condens somber

Een somber geluid moest ir. van Dam laten horen over de condensuitvoer. Tot en met 1964 vertoonde deze uitvoer een gestadige toeneming. In 1965 trad een daling op, die in 1966 voortging en leidde tot een uitvoer van 261.000 ton, de laagste sinds 1960. De waarde bedroeg het vorige jaar 290 miljoen gulden tegen 370 miljoen in 1964. De teruggang van de condensexport komt met name voor rekening van het gesuikerde produkt. De uitvoer van niet mager melkpoeder naar derde landen bedraagt sinds 1960 rond 30.000 ton per jaar. Alleen in 1962 en in 1965 was daarmee circa 35.000 ton gemoeid. Met uitzondering van die twee jaren bedroeg de waarde van die uitvoer gemiddeld circa 30 miljoen gulden.

Melk in winkel

Ir. Van Dam schonk ook aandacht aan het verschijnsel, dat levensmiddelenbedrijven de laatste tijd een warme belangstelling hebben getoond voor de verkoop van verpakte melk. In de kringen van de melkdetailhandel maakt men zich hierover nogal zorgen, omdat wordt gevreesd, dat de bezorging van consumptiemelk hierdoor zal worden uitgehold. Ir. Van Dam meende, dat deze vrees overbodig is als de melkdetailhandel de consument in de bezorging aan huis maar een goede service blijft bieden.

Hij wilde nu niet ingaan op het feit, dat enkele levensmiddelenbedrijven melk tegen sterk verlaagde prijzen aanbieden.¹ Ir. Van Dam was er namelijk van overtuigd, dat dit een tijdelijk verschijnsel zal zijn. Zodra de verpakte melk voor deze bedrijven een vast onderdeel van hun artikelenassortiment zal zijn zullen ook de levensmiddelenbedrijven ongetwijfeld tot verantwoorde prijsstelling komen. Indien dan de melk die in de winkel wordt afgehaald, toch enkele centen goedkoper zal zijn dan bij bezorging aan huis, dan zal naar Ir. Van Dam stellig verwacht, de Nederlandse consument in overgrote meerderheid niettemin de bezorging aan huis prefereren en daarvoor dus wat extra's over hebben.

Boven richtprijs

De voorzitter van het Produktschap verwacht, dat de gemiddelde opbrengst per 100 kg melk met 3,7 pct. vet voor de veehouders circa f34,25 zal bedragen bij een richtprijs van f33,50.

1 Zoekwoord: 'Stuntprijzen' / 'Stuntmelk'

De slotuitkering, uit het *Landbouw-Egalisatiefonds* zal circa 20 cent per 100 kg melk bedragen. Of uit het *zuivelfonds-XVII* nog een uitkering kan worden verwacht, is op dit ogenblik nog niet te zeggen. Indien dit wel het geval zal zijn, zal deze ook tot circa 20 cent per 100 kg beperkt blijven. Met een en ander rekening houdend meende ir. Van Dam veilig te kunnen stellen, dat de opbrengst circa f 34,25 zal bedragen.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1967-01-05

PZ. voorz. van Dam: ‘Nederlander gebruikt minder boter’

(Van onze Haagse redactie)

De Nederlanders eten steeds minder roomboter. In het afgelopen jaar werd slechts 50.000 ton boter op de binnenlandse markt verkocht tegen 53.000 ton in 1965 en 60.000 ton in 1964. De jaren 1960 tot en met '63 lieten nog een stijgende afzet van boter zien, namelijk van 54.000 tot ca 68.000 ton. Dit heeft Ir B. van Dam, de voorzitter van het *produktschap voor zuivel*, woensdagmorgen in zijn nieuwjaarsrede medegedeeld.

Ir. Van Dam zag dit dalende boterverbruik in ons land als een gevolg van het EEG-zuivelregime. Als gevolg van de krachtens EEG verordening verplichte afbraak van de melkprijstoeslag is de binnenlandse boterprijs van ongeveer f 3.50 in de jaren 1960 tot en met 1963 opgelopen tot omstreeks f 5,25. Rekening houdend met de per april te verwachten prijsstijgingen moeten we er op voorbereid zijn, dat in 1967 de totale binnenlandse afzet van boter niet hoger zal zijn dan 45.000 ton. De totale boterproductie bedroeg 100.000 ton. Aan het eind van 1966 bedroeg de botervoorraad nog circa 20.000 ton, waarvan ongeveer 14.000 ton VIB-boter was.

De stijging van de kaasprijs als gevolg van de EEG-zuivelpolitiek heeft geen verlaging van het totale binnenlandse verbruik ten gevolge gehad. In de jaren 1960-1963 In de verkoop van kaas op de binnenlandse markt geleidelijk aan toegenomen van 86.000 ton tot 97.000 ton. In 1964 was er een daling tot 93.000 ton. waarna de afzet weer steeg tot 97.000 ton in 1965. In het afgelopen jaar is dit cijfer vrijwel ongewijzigd gebleven.

Het verbruik van consumptiemelk en consumptiemelkprodukten is in die jaren geleidelijk achteruit gegaan van ruim 2 miljoen ton in 1960 tot ongeveer 1,9 miljoen ton in 1966. Het verbruik van produkten zoals yoghurt, vla, room en koffiemelk daarentegen neemt regelmatig toe. Nederland exporteerde in 1966 voor een waarde van 1 miljard aan zuivelprodukten.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 1967-01-20

deel naar Zeeland

Lezing Secretaris C. Zee melkfederatie over EEG.

BRUINISSE, 18-1 Voor de afdeling Oosterland-Bruinisse hield de heer C. Zee, secretaris van de *Zeeuwse Melkfederatie*, een referaat over „de E.E.G. en de afzetmogelijkheden van melkprodukten”.

Voor de melk en melkprodukten begon de E.E.G. gedeeltelijk te functioneren in november 1964, in april 1968 wordt de regeling volledig en definitief.

Van de produktie in 1966 werd totaal 6,6 miljard kg melk ontvangen door de fabrieken. Van deze hoeveelheid ging 2 miljard kg weer de fabriek uit als consumptiemelk, 2 miljard kg als boter en kaas, Een kleine 3 miljard kg werd geëxporteerd de opbrengst daarvan was 1,1 miljard gulden. Bij de exportwaarde van het zuivelepakket vallen alle andere agrarische exportprodukten die geëxporteerd worden in het niet.

In 1960 ging voor *f*290 miljoen of 35 % van onze zuivelexport naar de E.E.G.-landen, 65 % naar derde landen.

In 1963	<i>f</i> 260 miljoen is 31 %,
In 1964	<i>f</i> 280 miljoen is 31 %,
In 1965	<i>f</i> 370 miljoen is 38 %,
En 1966	<i>f</i> 400 miljoen of 40 %.

Er is dus een stijging, al is Engeland nog steeds onze belangrijke klant voor boter. Kaas, melkpoeder en condens worden naar ieder land in de wereld geëxporteerd.

In 1965 consumeerde Nederland aan melk en melkprodukten (uitgezonderd boter en kaas voor *f*529 miljoen, aan kaas voor *f*352 miljoen en aan boter voor *f*255 miljoen. Voor brood was de consumptie *f*624 miljoen, aardappelen *f*199 miljoen, groente en fruit *f*1,1 miljard gulden.

De voedingsgewoonten wijzigen zich, de consumptiemelk in de vorm van losse melk en goedkope soorten vermindert, maar de slagroomproduktie is zes keer zo hoog als voor 1940. Vla en kant en klare produkten worden steeds meer gekocht. Terwijl het gebruik van gewone melk daalt. Bij de melkhandelaar steeg de afzet van melk door verkoopstunts in de Galerie Moderne en andere zaken.

De marge op gewone melk is vergeleken bij de kant en klare produkten ook het allerlaagst. Ook in de verpakking treden grote veranderingen op. Momenteel zijn er 38 verschillende verpakkingsmogelijkheden voor melk. Wij hebben tegenwoordig ook wegwerpverpakkingen van glas, in 1965 gingen de melkprodukten voor ½ % in een andere dan glasverpakking maar in 1966 was dat al 9 %.

In Zweden waar de levensstandaard 2½ keer zo hoog is dan in Nederland is het glas echter nog steeds niet verdrongen.

Voor de melkfabrieken brengt een en ander echter hogere kosten mee, als uit de ene machine een lijn van melkflessen moet komen en uit een andere machine een lijn van melk in andere verpakking.

Terwijl het grootwinkelbedrijf steeds meer de greep op de markt krijgt en het aantal zaken van grootwinkelbedrijven van 1960 tot 1966 steeg van 2441 tot 3460 is een stijging van 42%, daalde het aantal kleinhandelzaken. In de groentehandel van 16.500 tot 11.194 is 32%, bakkerijen 36 %, slagerijen 23 %, wild en gevogelte 41 %.

Het aantal kruideniersbedrijven verminderde van 23.000 in 1950 tot 18.000 in 1965 is een daling van 22 % en over de gehele linie genomen kan men zeggen dat het aantal middenstandszaken in zijn geheel verminderde van 313.000 in 1958 tot 264.000 in 1965 also een daling in 8 jaar van 19 % (in de kruideniersbranche).

In totaal ging echter het aantal middenstandsbedrijven met niet minder dan 27 % achteruit of van 80.853 tot 59.285.

Een euvel in de E.E.G. is echter ook de z.g. concurrentievervalsing waaraan landen als Duitsland en Frankrijk zich schuldig maken. Beide E.E.G. partners van Nederland leven natuurlijk onder dezelfde regels, als Nederland maar wat met de ene hand wordt gegeven, wordt met de andere teruggenomen.

In Duitsland kan men bij aankoop van agrarische bedrijven een subsidie van 40 % krijgen, terwijl door rente subsidie die door de overheid wordt verstrekt goedkoop geld bij de Raiffeisenbanken kan worden. In Frankrijk worden eveneens diverse agrarische subsidies gegeven.

In Nederland geeft de Overheid wel toeslag op de industriemelk, maar de subsidie die de Overheid bij ons geeft zijn belangrijk minder dan in andere landen en toch is straks in de gehele E.E.G. de verkoop vrij, vermoedelijk al in 1968.

Dan zou het dus kunnen gebeuren dat Belgische consumptiemelk of Belgische aardappelen op de Nederlandse markt komen, zonder dat men de invoer in ons land daarvan kan weren, enkel en alleen omdat al of niet door de zoëven gesignaleerde concurrentievervalsing dit land goedkoper kan produceren dan Nederland, waardoor de Nederlandse prijs aantrekkelijk wordt. Nederland zal dus moeten blijven kunnen concurreren wil men geen moeilijkheden krijgen. De kleinheid van de bedrijven vormt voor onze concurrentiepositie een remmende factor.

Gezamenlijke exploitatie en concentratie kan een middel zijn om onze concurrentiepositie te verstevigen. De melkprijs, de gemiddelde prijs, die de boer dit lopende seizoen waarschijnlijk zal ontvangen zal ongeveer 34 à 34¼ cent zijn. Het seizoen loopt nog tot eind april 1967.

Voor het daarop volgende seizoen schatte de heer Zee de opbrengst op 35½ à 36 cent, alles met een gehalte van 3,7 % vet.

Onderontwikkelde landen

Hij zag ook nog wel gunstige perspectieven voor de afzet, in de toekomst al vormt de ontwikkeling van b.v. een continent als Afrika wel een bedreiging op den duur. Als de onderontwikkelde landen tot ontwikkeling worden gebracht en dat worden ze en het is goed dat dit gebeurt, zal het nadeel zijn, dat ze goedkoper zullen kunnen produceren, dan de landen in het westen, dus ook als Nederland. Onze concurrentiepositie op de wereldmarkt zal daardoor worden aangetast, maar zover is het thans nog niet.

Meer aandacht zal moeten worden gegeven aan de verhoging van de produktie, door het uitslecteren van hoogwaardig vee. Melk geeft nog altijd een hoge voedingswaarde.

Wat de bedrijfsgegevens betreft mag men eveneens niet ontevreden zijn. De opbrengsten in de bloembollensector zijn stukken hoger, dan van zuivelprodukten, maar anderzijds overtreft het rendement in de zuivelsector, dat van de akkerbouwprodukten en van de produkten uit de fruitteelt en de tuinbouwsector, wanneer men het rendement per ha gaat berekenen. Alleen de margarine is in de zuivelsector een niet te onderschatten concurrent. Ons fruit moet concurreren tegen de uit andere E.E.G.-landen ingevoerde citrusvruchten.

Het verbruik van boter gaat achteruit, maar de prijs ging omhoog. De kiloprijs van boter was in 1962 f 3,50, in 1966 gemiddeld f 5,25. De afzet van boter was in 1960 55.000 ton, in 1966 50.000 ton. Hoewel dus de afzet verminderde was de opbrengst door de veel hogere prijs ook belangrijk hoger.

De prijs van de consumptiemelk steeg met 9 cent per kg in 5 jaar, de kaasprijs steeg van f 1,80 in 1960 naar f 3.- per kg in 1966, een stijging van f 1.20 per kg. Melk en kaas bleken veel minder prijsgevoelig dan boter. De omzet van deze produkten daalde niet.

Aan de andere kant ondergingen ook de lonen een enorme stijging. De loonkosten bedroegen in 1953-1954 21,46 cent per kg, in 1964-1965 32,72 per kg. of anders; uitgedrukt in 1953-1954 f1,27, in 1963-1964 f3.21 per uur

Naast een stijging van de melkprijs in een bepaald tijdvak van 56 % staat een loonkostenstijging van 87%.

De melkvoorziening op Schouwen-Duiveland

Tegenover 960.000 overnachtingen op Schouwen-Duiveland in 1965, werd in 1966 een aantal bereikt van 1,1 miljoen. De tijdelijke bevolkingstoename die daarvan vooral in de zomer een gevolg is, vergt op het eiland van de melkbezorger een grote inspanning. Het invoer" van een zomer- en wintermelkprijs - zoals was voorgesteld door de heer Eveleens - zou zeker gewettigd zijn.

Nog om andere redenen wil men een zomer- en winterprijs invoeren, namelijk door in de winter meer en in de zomer minder per kg uit te betalen. De grote melkplas in de zomer wordt dan tegen een geringere prijs uitbetaald dan de kleinere hoeveelheid in de winter. Uiteindelijk ontvangt dan ieder wel de prijs die hem toekomt maar de betalingen ontlopen elkaar niet zoveel. Immers, de betalingen worden meer gespreid.

Een ander mogelijk gevolg hiervan die verwacht wordt is dat de boer zal gaan proberen de data dat de koeien kalven te verschuiven, waardoor men meer melk krijgt in de winter en minder in de zomer. In Engeland is men hiermee reeds aardig geslaagd. De heer Zee wees in dit verband naar het boekje over dit onderwerp van de rijksveeteeltconsulent, ir. Harmsen.

De rondvraag

Bij de rondvraag sprak de heer Jac. v.d. Berg Fz. over een rationalisering van de melkophaaldienst, die nu al veertig jaar met bussen plaats vindt, en eigenlijk niet met de tijd meegaat. De heer v.d. Berg dacht hierbij aan het ophalen per melktank. Het bestuur heeft zich hierover al eens beraden maar berekeningen hebben aangetoond dat de veehouder daarvoor grote investeringen zal moeten doen. Met het laten rijden van een tankwagen is men niet klaar. Op de bedrijven zelf zal sprake moeten zijn van koelinstallaties en daarvoor zijn de bedrijven op Schouwen-Duiveland te klein. Bussenspoeling en vervoer van melkbussen zal dus voorlopig nog wel de aangewezen manier zijn om de melk naar de fabriek te brengen. Bij een rijdende melkontvangst zou de boer zelf ook voor het schoonhouden van de bussen moeten zorgen. Dit laatste vormt ook voor de fabriek wel eens een probleem. Hoe lang nog zal men personeel kunnen aantrekken dat zich daarmee wil belasten.

Ook op andere manier geeft het - vervoer problemen. Door de heren v.d. Have en Hage uit Oosterland, die hun bedrijf hebben aan Rijksweg 18, werd gewezen op het gevaar waar zij zelf aan blootstaan, nu zij de bussen niet meer aan de kant van de weg waar zij wonen kunnen plaatsen. Zij moeten de bussen thans eerst over de drukke rijksweg dragen omdat de melkauto niet meer langs de rijksweg mag stoppen, terwijl ophalen op het bedrijf eveneens niet mogelijk is. Besloten werd aan de rijksverkeersinspectie opheffing te vragen van het stopverbod voor de melkauto.

Boterfraude

Nader wordt over deze boterfraude vernomen, dat er vorig jaar reeds een proces verbaal is opgemaakt in deze zaak tegen een coöperatieve zuivelfabriek in het arrondissement Zutphen. In zijn verweer stelt het bestuur van de fabriek, dat er geen sprake is van frauduleuze handelingen. Of tot vervolging in deze zaak zal worden overgegaan is nog niet beslist. De fabriek verzond boter naar Zwitserland en het viel de *Algemene Inspectie Dienst* op, dat de boter niet ging naar het adres, dat in Zwitserland min of meer een monopolistische positie heeft op dit terrein. Om welke hoeveelheid het bij deze fabriek gaat, kon de justitie niet meedelen.

Boterhandelaren in Friesland menen, dat het hier een zaak betreft, die reeds eerder in de publiciteit is geweest. Volgens hen heeft de boteraffaire de normale gang van zaken op de markt niet verstoord. Zij vermoeden, dat het hier koelhuisboter betreft. De fraude vertoont grote overeenkomst met die welke enige tijd geleden met mais werd ontdekt. Daarbij passeerde mais herhaaldelijk de grens tussen Nederland en België, waarbij telkens de EEG-heffingen in de zakken vloeiden van de handelaren.

Volgens Belgische functionarissen in Antwerpen zou er ongeveer 2.000 ton voornamelijk Nederlandse boter en kaas naar Italië zijn verscheept, terwijl werd voorgegeven, dat de partij voor Zwitserland bestemd was. De EEG keerde ten laste van de betrokken landen exportsubsidies uit voor die boter, omdat deze buiten de EEG terecht kwam. Er is voor ongeveer tien miljoen gulden aan deze exportsubsidies gedeclareerd, hoewel die boter nooit het gebied van de EEG heeft verlaten. De partij kwam in Italië terecht.

Hetzelfde spel werd gespeeld met boter afkomstig uit Denemarken en Amerika. Bij de invoer in de EEG werd hiervoor door de importeur een heffing betaald, welke werd terug geven als de boter werd uitgevoerd naar een land buiten de EEG. Voor ongeveer 200 ton boter is deze teruggave aangevraagd, hoewel de zending in Italië terecht kwam en niet in Zwitserland, zoals werd voorgegeven.

De zaak kwam aan het licht toen Italiaanse douaniers merkten, dat er iets aan de hand was met boter, die in koelwagens het land binnenkwam.

Volgens de exportdocumenten kwam de boter uit Antwerpen maar bij onderzoek bleek dat de bijbehorende documenten vervalst waren. Er was geknoeid met stempels en drie Belgische exportfirma's, die op de papieren vermeld stonden, bleken niet te bestaan. De bedrijvers van de fraude zijn bekend, maar hun namen zijn nog niet genoemd.

Melk- en rundveeprijsbeleid in komende jaar

Richtprijs voor uielk: f 35,- per 100 kg melk

DEN HAAG, 27-2. De minister van landbouw en visserij, mr. B. W. Biesheuvel, heeft in een brief aan de Tweede Kamer een nadere uiteenzetting gegeven van de beslissingen omtrent het melkprijsbeleid en het rundveeprijsbeleid in de periode april 1967-april 1968.

Het markt- en prijsbeleid is vastgesteld tegen de achtergrond van de voltooiing van het gemeenschappelijke E.E.G.-beleid per 1 april 1968. Om een geleidelijke overgang naar het beleid in de eindfase te bereiken, heeft de regering er naar gestreefd per 1 april van dit jaar ongeveer de helft van de aanpassingen, die op grond van reeds genomen beslissingen noodzakelijk zijn, door te voeren. Voor het jaar april 1967-april 1968 is het volgende beleid vastgesteld:

Zierikzeesche Nieuwsbode, 02/02/1967; p. 3/12

„Melkgesprek” voor laatste maal nationaal

DEN HAAG, 1-2. Dit jaar voor het laatst zal de minister van landbouw de richtprijs voor de melk - dat is de prijs die voor de boeren nagestreefd wordt - nationaal moeten vaststellen. Zijn mogelijkheden zijn beperkt. De richtprijs is nu f 33,50 per honderd kg. melk met 3,7 procent vet, voor het melkprijsjaar dat op 1 april a.s. begint zal hij niet verder omhoog mogen dan tot f 35,30, de prijs die op 1 april van het volgend jaar in alle E.E.G.-landen van kracht wordt.

A. De richtprijs voor melk is vastgesteld op f 35,- per 100 kg melk met 3,7 procent vet, hetgeen een verhoging van f 1,50 inhoudt ten opzichte van het melkprijsjaar 1966/'67. Deze richtprijs resulteert uit de volgende beslissingen met betrekking tot de verrekenprijs voor consumptiemelk, de industriemelktoeslag en het interventieniveau voor boter.

B. De verrekenprijs voor melk die voor consumptiedoeleinden wordt bestemd is ongewijzigd vastgesteld op f 36,10 per 100 kg melk met 3,7 procent vet. Op basis van deze verrekenprijs zal het mogelijk zijn de verbruikersprijzen voor consumptiemelk en aanverwante producten op het thans bestaande peil te handhaven.

C. De toeslag per 100 kg industrieel verwerkte melk - exclusief de melk verwerkt tot gecondenseerde melk - is vastgesteld op f 1,77 per 100 kg, hetgeen een verlaging inhoudt van f 1.70 per 100 kg ten opzichte van het voor het melkprijsjaar 1966/'67 vastgestelde toeslagbedrag.

D. De interventieprijs voor boter zal per april 1967 met f 60,25 worden verhoogd tot f 577,75 per 100 kg, welke verhoging tevens zal doorwerken in de prijzen van de overige industriele zuivelprodukten.

[.....]

De boterprijs

In zijn toelichting zegt minister Biesheuvel dat de inleveringsprijs voor boter is verhoogd van f 517,50 per 100 kg tot f 638,- per 1 april 1968. De helft van de prijsverhoging i.c. f 60,25, zal per 1 april van dit jaar ingaan. Dit houdt tevens in dat de regering er onder de huidige omstandigheden geen aanleiding toeziet gebruik te maken van de mogelijkheid om in Nederland tot uiterlijk 1969 een aflopende consumentensubsidie op boter te verstrekken.

De consumptiemelkprijs

Over de prijs van consumptiemelk zegt minister Biesheuvel dat in het melkprijsjaar 1966/'67 voor de melk, die voor consumptiedoeleinden werd bestemd, een vaste verrekenprijs, gold,

waarin boven de richtprijs een marge van f2,60 per 100 kg melk met 3,7 procent vet was opgenomen. De E.E.G.-ministerraad heeft enkele regels vastgesteld, teneinde te voorkomen dat de nationale consumptiemelkstelsels na 1 april 1968 de concurrentieverhoudingen in de industriemelksector verstoren. In verband met deze regels is het gewenst voor het melkprijsjaar 1967/'68 het bestaande verrekenprijsstelsel voor melk die voor consumptiedoeleinden wordt bestemd te handhaven en de marge in de verrekenprijs boven de richtprijs - thans f2,60 per 100 kg - wat te verlagen.

de Vrije Zeeuw, 1967-03-30

Voorschot uitkeringen melkjaar 1967 / '68

In het in april beginnende melkprijsjaar 1967/'68 zullen de veehouders aan voorschotuitkeringen ontvangen: 90 cent per honderd kg aan fabrieken afgeleverde of tot boerenkaas verwerkte melk. 25 cent per procent vet per honderd kg melk. Hiervan komt zowel uit het landbouwegalisatiefonds als uit het *zuivelfonds* 45 cent per honderd kilogram melk. Uit het landbouwegalisatiefonds komt 13 cent, uit het zuivelfonds 12 cent per procent vet.

Het bestuur van het *produktschap voor zuivel* heeft hiertoe woensdagmorgen besloten. Tot nu toe werden de uitkeringen uit het *L.E.F.*, na advies van het produktschap, door de minister van landbouw vastgesteld. De minister heeft deze bevoegdheid nu aan het produktschap overgedragen. De zuivelfondsuitkeringen werden altijd al door het produktschap vastgesteld.

Uit het *landbouwegalisatiefonds* komt - dit jaar voor het laatst - de overheidstoeslag van f1,77 per honderd kilogram industrieel verwerkte melk. Naar schatting zal hiermee een bedrag aan voorschotuitkeringen en nabetalingen - gemoeid zijn van in totaal f74.075.000. Het zuivelfonds zal in 1967/'68 volgens de raming een saldo hebben van f 90.960.000. Daaruit zullen o.m. de interventiekosten op Goudse en Edammer kaas moeten worden gedekt.

Zierikzeesche Nieuwsbode, 07/04/1967; p. 4/12

Voorschotuitkeringen melk

In het in april beginnende melkprijsjaar 1967-1968 zullen de veehouders aan voorschot-uitkeringen ontvangen: 90 cent per honderd kg. aan fabrieken afgeleverde of tot boerenkaas verwerkte melk en 25 cent per procent vet per honderd kg. melk. Hiervan komt zowel uit het Landbouwegalisatiefonds als uit het Zuivelfonds 45 cent per honderd kg. melk. Uit het Landbouwegalisatiefonds komt 13 cent, uit het Zuivelfonds 12 cent per procent vet.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1967-05-11

Nabetalingen aan melkveehouders 1966 / 1967

DEN HAAG (ANP) - Over het melkjaar april 1966 - april 1967 ontvangen de melkveehouders nog een nabetaling van 32 cent per honderd kg melk plus 8 cent per procent vet per honderd kg melk.

Hiervan komt 10 cent per honderd kg melk plus 3 cent per procent vet uit het *landbouwegalisatiefonds* (industriemelktoeslag) en 22 cent per honderd kg melk plus 5 cent per procent vet uit het *zuivelfonds*. Het grootste deel van de uitkeringen uit beide fondsen hebben zij in de loop van het melkjaar al bij wijze van voorschot ontvangen.

De totale uitkeringen - voorschot plus nabetaling - bedragen: uit het *landbouwegalisatiefonds* 96 cent per honderd kg melk en 28 cent per procent vet per honderd kg melk; uit het *zuivelfonds* f 1,32 per honderd kg melk en 31 cent per procent vet per honderd kg melk. Van de 6.711.566.606 kg melk, die in het genoemde melkjaar aan fabrieken werd afgeleverd of tot boerenkaas werd verwerkt, kwam 4.039.828.033 kg in aanmerking voor de industriemelktoeslag van f 3,55 per honderd kg. Voor het landbouwegalisatiefonds betekent dat een uitgave van f 143.414.000. Een gedeelte daarvan: vijftien cent per honderd kg melk of in totaal f 10.000.000 wordt ingehouden als bijdrage van de boeren aan de dierziektebestrijding. Voor uitkering blijft dus over f 133.000.000. Het onder de veehouders te verdelen saldo uit het *zuivelfonds* over het melkjaar 1966-1967 bedraagt f 168.124.000.

Het zuivelfonds had het afgelopen melkjaar onder zijn uitgavenposten een post van f 4.641.000 voor bijzondere uitkering op consumptiemelk. Tot die uitkering besloot het bestuur van het produktschap voor zuivel in december jongstleden, omdat de uitbetalingscapaciteit van de consumptiemelkfabrieken achter was geraakt bij die andere verwerkingssector.

In de berekening van de uitkering uit het landbouwegalisatiefonds over 1966-1967 was, naar het *produktschap voor zuivel* nader meedeelt, een fout geslopen. Als bijdragen in de kosten van de dierziektenbestrijding was abusievelijk tien cent per 100 kilogram melk in mindering gebracht in plaats van vijftien cent. Een en ander leidt ertoe, dat voor uitkering niet circa 137 miljoen gulden zoals aanvankelijk was meegedeeld beschikbaar was, doch circa 133 miljoen. Hierop gebaseerd, was de slotuitkering aanvankelijk vastgesteld op respectievelijk 33 en 9 cent.

Een hierop betrekking hebbende concept verordening zal op 24 mei aanstaande door het bestuur worden behandeld.

Provinciale Zeeuwse Courant, 1967-06-09

Restitutieregeling magere melkpoeder gaat 3 juli in

DEN HAAG (ANP) - Minister Lardinois wil op 3 juli aanstaande een restitutieregeling bij de uitvoer van magere melkpoeder naar derde landen laten ingaan. Over de hoogte van de restitutie zal nog ambtelijk overleg worden gepleegd.

De minister heeft dit meegedeeld aan het *produktschap voor zuivel*. Wegens de moeilijke marktpositie waarin het magere melkpoeder is geraakt had het produktschap bij herhaling op zo'n regeling aangedrongen. De laatste weken voerde het daarbij mede als argument aan dat de afzetmoeilijkheden voor melkpoeder hebben geleid tot een abnormaal hoge kaasproductie bij een ongeveer gelijkblijvende vraag naar kaas. Aan een inleveringsregeling voor magere melkpoeder, die ook door het produktschap gewenst wordt, kan de minister zijn goedkeuring niet geven.

In verband met plastic verpakking

Nader onderzoek naar kosten melk

Ontwikkeling niet tegenhouden

DEN HAAG (ANP) - Zou blijken dat de kosten voor melk in plastic verpakking hoger komen dan die voor melk in flessen, of de kosten voor melk in, papier verpakking meer dan drie cent per liter hoger dan die voor flessenmelk, dan zal het ministerie van economische zaken zijn standpunt inzake de prijsstelling herzien.

Dat is de uitkomst van een gesprek, dat een delegatie van het *produkschap voor zuivel* eind vorige week heeft gehad met de directeur van de prijzen van het ministerie van economische zaken.

Het produktschap gaat nu, in samenwerking met de accountantsdienst van het ministerie van landbouw, bij een aantal fabrieken die plastic of papierverpakking voeren een onderzoek naar de kosten instellen. Na de vakanties zal economische zaken zich dan oriënteren over de invloed van deze eenmalige verpakking op de kosten van distributie.

De minister van economische zaken heeft, zoals bekend, vastgesteld dat melk in plastic niet duurder mag zijn dan flessenmelk, terwijl melk in papier drie cent per liter duurder mag zijn. Volgens de verpakkingdeskundige van het ministerie wegen de besparingen die met de plastic verpakking bereikt worden, en die men mede in de distributiesector moet zoeken, op tegen de hogere kosten voor verpakkindinstallatie e.d. Het produktschap had bezwaar tegen ministers beslissing.

Het deelde in het gesprek van vorige week mee dat een consumptie-melkbedrijf in het westen van het land een contract heeft gesloten met een bedrijf, dat driewandig plastic levert, dat geen licht doorlaat. De kosten voor hierin verpakte melk liggen echter boven die van flessenmelk.

Koelkast

Het ministerie, zo bleek in het gesprek van vorige week, is er niet van overtuigd dat de verpakking lichtdicht moet zijn: de fles is dat ook niet (de bruine fles heeft het in ons land niet gedaan) en de koelkast vindt in de huishouding steeds meer ingang.

Ervaringen, opgedaan met eenmalige verpakkingen in andere sectoren, houden volgens het ministerie een sterke waarschuwing in geen hogere prijzen te berekenen dan die voor de oorspronkelijke verpakking. Waar onder aandrang werd ingestemd met een prijsverhoging, is deze verhoging naderhand op aandrang van het bedrijfsleven weer ongedaan gemaakt. De besparingen bij eenmalige verpakking zijn namelijk steeds van dien aard gebleken dat grootwinkebedrijven gemakkelijk tegen de prijs van de oorspronkelijke verpakking konden blijven verkopen.

De directeur van de prijzen heeft echter, na het aanhoren van de argumenten van het produktschap, te kennen gegeven dat het zeker niet de bedoeling van het ministerie is de ontwikkeling tegen te houden. Vandaar de instemming van het ministerie met een nader onderzoek naar de kosten.

FNZ Meldt: Nu al zeventien miljoen kilo kaas te veel

Voor april 1968 nog 15 miljoen kilo erbij?

DEN HAAG (ANP) - Nederland heeft zeventien miljoen kilo kaas te veel en dat overschot dreigt voor het einde van het lopende melkprijsjaar, voor april 1968 dus, nog met vijftien miljoen kilo vergroot te worden.

Dat meldt het officieel orgaan van de *Kon Nederlandse Zuivelbond FNZ*. De zeventien miljoen kilo liggen nu al klaar om straks na inlevering in de pakhuizen van het voedselvoorzienings in- en verkoopbureau VIB te worden opgeslagen. Het is niet onrealistisch er rekening mee te houden dat de melkproductie blijft op het hoge niveau dat ze ten opzichte van vorig jaar heeft bereikt, terwijl er geen aanleiding is te verwachten dat er plotseling extra hoeveelheden melk tot consumptiemelk, gecondenseerde melk of melkpoeder zullen worden verwerkt.

Vandaar de vrees van het blad dat die vijftien miljoen kilo kaas ook nog ingeleverd zullen worden. Latere afzet door het VIB van zo'n dertig miljoen kilo ingeleverde kaas kan, volgens de schatting van het zuivelblad, voor de melkveehouderij een strop van 45 tot 60 miljoen gulden gaan betekenen. Met een verlies van f 1,50 tot f 2 per kg moet toch wel tenminste rekening worden gehouden.

Volgens de voor dit jaar vastgestelde regelingen komen de hiermee gemoeide gelden ten laste van het *zuivelfonds*, hetgeen betekent dat de verliezen door de melkveehouderij in zijn totaliteit gedragen moeten worden. Het FNZ-blad vraagt zich af of het niet mogelijk is, die in het komende half jaar te verwachten extra-kaasproductie toch nog te verminderen of geheel teniet te doen. Zou de productie tussen half september en het eind van het melkprijsjaar beperkt blijven tot de hoeveelheid die ook vorig jaar in die periode werd geproduceerd, dan zou ongeveer tien miljoen kg kaas minder bij het VIB terechtkomen.

Leeuwarder Courant, 1967-08-31

Geen stop op productie nieuw kaasoverschot

Produktschap voor Zuivel doet niets

Extra verlies voor veehouderij geraamd op twintig miljoen

Het bestuur van het *Produktschap voor Zuivel* heeft in zijn besloten vergadering na ampel raad besloten, geen maatregelen te nemen om verdere uitbreiding van het kaasoverschot tegen te gaan. Zoals bekend is er een overschot van zeventien miljoen kg kaas, die bij het *voedselvoorzienings in- en verkoopbureau* VIB ingeleverd moet worden, terwijl de mogelijkheid bestaat dat daar nog een grote hoeveelheid bij komt. Het Produktschap heeft verschillende mogelijkheden voor maatregelen onder de loep genomen. Tenslotte is het voorstel van de regeringscommissie van het Produktschap, niet tot maatregelen over te gaan, aanvaard. De regeringscommissie had dit voorstel unaniem gedaan en uit het bestuur kwamen geen voorstellen.

In de bestuursvergadering van het Produktschap, zo verneemt het ANP van bevoegde zijde, ging de keuze tussen twee hoofdrichtingen voor de melk, die dit jaar meer bij de zuivelfabrieken wordt aangevoerd dan vorig jaar. Ofwel men blijft er kaas van maken, waarbij de verliezen op bij het VIB ingeleverde kaas voor rekening van het *Zuivelfonds*. d.w.z. van de veehouders komen. Ofwel men maakt er magere-melkpoeder van, hetgeen bevorderd zou kunnen worden door een contingentering van de kaasproductie en een toeslag op de productie van magere melkpoeder. Behalve meer magere-melkpoeder ontstaat er dan ook een extra productie van boter. Wordt deze ingeleverd, dan kunnen de verliezen worden gedeclareerd bij het EEG-landbouwfonds, dat voor een aanzienlijk deel uit belastinggelden gevuld wordt.

Meer melk

In de rest van het melkprijsjaar, dus van september tot april, wordt nog een extra melkproductie verwacht van 100.000 ton. Daar zou 10.000 ton kaas van gemaakt kunnen worden, die bij inlevering de veehouders een verlies van twintig miljoen gld. zou kunnen opleveren. Benut men de andere produktiemogelijkheden: magere-melkpoeder plus boter, dan ontstaat er 4000 ton boter, waarop bij inlevering drie gld. per kilo verlies zou worden geleden, zodat ze het EEG-fonds twaalf miljoen gld. zou kunnen kosten.

Door zijn besluit geen maatregelen te nemen zag het bestuur af van een gedeeltelijk afwentelen van het verlies op het EEG-fonds. Ook de komende maanden zal de extra melk in de kaas terecht komen. Andere factoren die van invloed waren op de besluitvorming: vrees van andere sectoren in de zuivelindustrie voor de consequenties als de extra melkstroom hun kant zou worden opgeleid i.p.v. naar de kaasfabrieken; vrees voor moeilijkheden en onbillijkheden bij de uitvoering van een kaascontingenteringsregeling en een melkpoedertoeslagregeling; vrees voor een uitlopen van de kaasprijs als gevolg van een contingentering van de kaasproductie.

Van belang is ook dat men nu in de kaaswereld wat optimistischer gestemd is ten aanzien van de afzetmogelijkheden dan een paar weken geleden. De jonge kaas uit de „normale” productie, d.w.z. de hoeveelheid die de productie van vorig jaar niet te boven gaat, raakt men wel kwijt.

Meer kaas

De kaasproductie ligt thans volgens gegevens van het Productschap, zestien procent boven normaal. In het nu verstreken deel van het melkprijsjaar is 20.000 ton meer geproduceerd dan in de overeenkomstige periode van vorig jaar. In het nog resterende deel van dat melkprijsjaar wordt, zoals gezegd, een meerproductie van 10.000 ton verwacht. Bij het VIB is tot nu toe 3000 ton ingeleverd. Daar zal nog meer bijkomen, maar hoeveel is niet te schatten. Reden tot paniek ziet men bij het Produktschap nog niet. Zolang de ingeleverde hoeveelheid niet boven de 15.000 ton komt, is het niet zo erg. Er zijn wel meer jaren geweest waarin tussen de 10.000 en 12.000 ton werd ingeleverd. Wel gaat het Produktschap nu proberen in het buitenland additionele afzetmogelijkheden voor kaas te vinden. Dat zou dan met de door de EEG-regelingen mogelijk gemaakte exportrestitutie moeten geschieden.

Landbouwschap : Meer aandacht voor het eiwit in de melk

DEN HAAG, 6-9. Hoe kan men de Nederlandse boer ertoe krijgen meer aandacht te besteden aan het eiwit en minder aan het vet in de melk? Is het mogelijk bij de uitbetaling van het melkgeld sterker de nadruk op het eiwit te leggen?

Een woensdag door het Landbouwschap ingestelde commissie onder voorzitterschap van de heer P. J. Loonen² gaat zich met deze vragen bezighouden. Dit is het resultaat van een initiatief van het *Nederlands Rundveestamboek* en van stappen, die de Coöperatieve Zuivelorganisatie F.N.Z. en de drie centrale landbouworganisaties naar aanleiding daarvan hebben ondernomen.

In de commissie-Loonen zal, behalve het *Produktschap voor zuivel*, de zuivelcoöperaties en de vakbeweging, ook de particuliere zuivelindustrie vertegenwoordigd zijn. Tot dit laatste werd besloten naar aanleiding van een opmerking die de heer S. van der Ploeg (A.N.A.B.) woensdag in de bestuursvergadering van het Landbouwschap, hierover maakte.

De commissie-Loonen zal inzonderheid aandacht besteden aan de problemen rond het onderzoek van de melk op eiwitgehalte. Zij zal nauw contact onderhouden met een reeds eerder in het jaar gevormde commissie onder voorzitterschap van dr. ir. R. Politiek, die een aantal actuele vraagstukken in de rundveehouderij bestudeert en die zich ook met de foktechnische kant van het eiwitprobleem bezig zal houden.

Meer eiwit - minder vet

In de voorbereidende briefwisseling heeft de F.N.Z. de aandacht gevestigd op twee feiten: in de E.E.G. bestaat de neiging het melkvet hoger en het melkeiwit lager in geld te waarderen dan hier in Nederland het geval is. De wereld heeft niet zoveel behoefte aan meer vet maar wel aan meer eiwit. Er wordt in E.E.G.-verband gedacht aan een zodanige prijsstelling voor boter, kaas en melkpoeder, dat de waardeverhouding vet : eiwit ongeveer 70: 30 wordt. In ons land ligt de nadruk momenteel minder op het vet dan in E.E.G.-verband het geval zal zijn. De vraag rijst daarom of niet gestreefd moet worden naar een hogere eiwit- en een lagere vetwaardering in de E.E.G.

De ontwikkeling van de melkproductie in de E.E.G. doet de F.N.Z. ernstig vrezen voor het ontstaan van ernstige boteroverschotten in dit gebied. Een waardeverschuiving in de richting van het eiwit zou een daling van de boterprijs met zich kunnen brengen en daarmee waarschijnlijk een vergroting van de boterafzet.

2 Het betreft hier een commissie van het *Landbouwschap*, (?) gezien het onderwerp en de twee genoemde namen P. J. Loonen en S. vd. Ploeg beiden ook lid van het *Produktschap voor Zuivel* hier geplaatst!

In de MAP over de zuivelfabriek Venray staat iets meer te lezen over deze Jan Loonen. Het was een echte *ver-gaderboer*, met heel veel andere bestuursfuncties in de landbouw, zo was hij onder meer voorzitter van de hoofdafdeling van het *Landbouwschap* en bestuurslid van het *Produktschap voor Zuivel*. Ook voorzitter van Regionaal Orgaan voor Melkhygiëne..... (ZHN.)

Minister Lardinois: „Geen noodtoestand in de zuivelindustrie”

ENSCHDEDE, 20-9. Met zwartgallige artikelen, ook in de zuivelpers bewijst men niet de beste dienst aan de Nederlandse zuivel. Alarmgeluiden werken nimmer afzetbevorderend of prijsstimulerend. Integendeel, ze werken de lusteloosheid in de hand. Het image van de Nederlandse zuivel wordt er niet door verbeterd en men zet er geen kilo kaas meer door af.

Aldus reageerde *minister Lardinois* woensdagmiddag op publicaties over de huidige grote kaasoverschotten, die volgens zuivelkringen zijn ontstaan doordat de minister dit jaar geen inleveringsregeling voor magere melkpoeder heeft uitgevaardigd. De minister sprak in Enschede in de vergadering van de F.N.Z., de toporganisatie van de Coöperatieve zuivelindustrie. Ook in deze vergadering werd kritiek uitgeoefend op ‘s-ministers, beleid in dezen, en wel door de algemeen secretaris van de F.N.Z. dr. E. van de Wiel.

Het ware te wensen, aldus minister Lardinois, dat diegenen die te lichtvaardig de overheid te hulp roepen om orde op zaken te stellen, meer zelfvertrouwen aan de dag legden om de vraagstukken waarvoor wij ons gesteld zien zoveel mogelijk op eigen kracht tot een bevredigende oplossing te brengen. De toegenomen kaasproductie, aldus de minister, stelt ons wel voor een extra krachtsinspanning, waarvoor wij niet mogen terugschrikken. Kwaliteitsverbetering bij de produkten en vindingrijkheid en vastberadenheid bij de afzet dienen de lijfspreuk te zijn.

Geen noodtoestand

De minister schatte dat de veehouder voor een totale melklevering aan de zuivelfabriek van zeven miljard kg in het lopende melkprijsjaar rond 2500 miljoen gulden aan melkgeld uitbetaald zullen krijgen. Tegen die achtergrond krijgen de verliezen op ingeleverde kaas, geschat op tussen de 15 en 40 miljoen gulden een reëlere betekenis: zij liggen in de orde van grootte van een procent.

Van 1 januari tot 2 september is de kaasproductie ten opzichte van dezelfde periode van vorig jaar met ruim 27.000 ton toegenomen. Daarvan was echter 8000 ton Cheddarkaas en daarvoor geldt niet het „eigen risico” van het (door de veehouderij zelf gevulde) *zuivelfonds*, wanneer, begunstigde door uitermate goede groeiomstandigheden, de melkproductie toeneemt met vijf procent, leek het de minister niet gemotiveerd onder deze omstandigheden te spreken van een noodtoestand.

Leeuwarder Courant, 1967-11-21

Kaas en boter in knel buiten EEG-markten

Nieuw-Zeeland gaf vanmorgen zware schok

De Nederlandse export van melk- en zuivelproducten bedraagt ongeveer een miljard gulden. Alleen bij boter speelt de export naar Engeland een belangrijke rol, omdat dit land praktisch de enige vrije botermarkt ter wereld heeft, hoewel ook deze gecontingenteerd is. Nederland exporteerde ruim 20.000 ton (ongeveer de helft) van de totale export naar Engeland tegen een prijs van ruim drie gulden per kg.

De verdere ontwikkeling van deze markt na de devaluatie van het pond moet worden afgewacht. Nieuwzeelandse en Deense boter nemen een belangrijke plaats in op de Londense markt en hun boter, bepaalt ongeveer de marktprijs. De devaluatie van Denemarken met bijna acht procent en de schrikwekkende daling vanmorgen van de Nieuwzeelandse dollar met twintig procent hebben de situatie op de Londense markt geheel ondoorzichtig gemaakt. Noteringen worden nog niet gegeven. De zware devaluatie in Nieuw-Zeeland zal zich verder vooral voelbaar maken op de export van boter, kaas en condens naar derde landen, landen buiten de EEG, op welke export, door Brussel reeds de maximale restituties werden gegeven en waar de zuivelexport niet verder kan worden gesubsidieerd.

De kaasexport richt slechts voor een deel (ongeveer tien procent) naar Engeland. Deze export bedraagt jaarlijks 10.000 ton. Ze ondergaat veel minder de invloed van die van andere landen, omdat Nederland met een specifiek product komt. Wel kan hier Denemarken met een vervangend product komen. In de sector van de **gecondenseerde melk** speelt Engeland geen rol, evenmin als bij de **melkpoeder**.

Verschillende landen, wier munteenheid in nauwe relatie staat tot het Britse pond, zijn grote afnemers van gecondenseerde melk uit Nederland. In 1965 beliep de export van dit product in verschillende vormen meer dan 250 miljoen gulden. Onder deze landen bevindt zich o.a. Hongkong met twintig miljoen gulden, dat ook gedevalueerd heeft. Aangezien verwacht wordt, dat de devaluatie van het pond zijn invloed niet zal missen op de ontwikkelingslanden en tot een verminderde koopkracht zal leiden, kan dit van invloed zijn op de export van gecondenseerde melk die zich vooral op de tropische en sub-tropische gebieden richt.

Overigens wordt de positie van de Nederlandse condens in deze landen toch reeds aangetast door een toenemende concurrentie o.a. uit andere EEG-landen, die mede profiteren van de EEG-restituties, die voor gecondenseerde melk, in Brussel worden vastgesteld. De gesuikerde condens krijgt de laatste jaren grote concurrentie van de „recombined milk”, die ter plaatse wordt gefabriceerd en uit hoofde daarvan vindt reeds een sterke vermindering van de Nederlandse export plaats.

De Deense landbouw probeert al jarenlang vaste voet te krijgen op de kaasmarkt. Van jaar tot jaar wordt de kaasproductie aangeschroefd. Deze bedroeg in het afgelopen seizoen 1966-67 126.000 ton, terwijl de boterproductie daalde tot 158.000 ton. De kaasexport steeg tot 84.000 ton en de boterexport daalde naar 103.000 ton. Dit gebeurde niettegenstaande een stijging van de boterprijs in Londen en een daling van de kaasprijzen als gevolg van de moeilijker worden-de toegang tot de EEG-markt.

De Deense devaluatie staat ongetwijfeld in verband met de moeilijkheden die de Deense landbouw ondervindt door de EEG. De 45 plus kaas kwam in Denemarken op nog geen twee gulden per kilo, waar die in Nederland ruim drie bedraagt. De Deense devaluatie zal ongetwijfeld een nieuwe druk leggen op de prijzen van Nederlandse kaas in Engeland.

De Nederlandse zuivelexport is zeer gedifferentieerd. Alleen bij de **kaas** nemen de EEG-landen (met harde valuta) een groot deel (70 procent) van onze export op. Bij **boter** is dit percentage slechts tien procent, de helft gaat naar Engeland en de rest naar vele landen in de wereld, waar de Nieuwzeelandse en Deense concurrentie groot is en als gevolg van de devaluatie van deze landen nog groter wordt. Bij de **gecondenseerde melk** neemt de EEG minder dan tien procent op en bij de **poeder** bedraagt dit percentage 60 procent, hetgeen vooral een gevolg is van de kalvermelkproductie.

Dertig procent meer melk bij de Coöp. *De Vrijheid* Holten

Verwerkingskosten niet gestegen

De Coöp. Zuivelfabriek „*De Vrijheid*” zal dit jaar een 30 pct. hogere melkaanvoer boeken dan het voorgaande jaar. Dit betekent een ontvangst van ruim 23 miljoen kg melk [.....]

Marktsituatie

De directeur gaf een uitvoerige uiteenzetting van de marktsituatie der zuivelprodukten. De bo-terafzet was redelijk met niet te grote voorraden. De kaasproductie was groter, er waren grotere voorraden, terwijl de prijzen beneden het inleveringsniveau bleven. De z.g. V.I.B.-inlevering geschiedt dit jaar voor het laatst. Er wordt gedacht aan een opvangcentrum voor alle E.E.G.-overschotten, waarbij men verliezen wil betalen uit een zuivelfonds. Cheddaskas valt onder de E.E.G.-regeling. Volle melkpoeder gaat redelijk goed weg, de produktie is echter kleiner. Er is teveel magere melkpoeder, vooral in Frankrijk en België. De prijzen liggen beneden de drempelprijs. De Condensproductie is thans afgestemd op de verkoop. De afzet in ‘t Verre Oosten is moeilijk. De afzet naar Duitsland is belangrijk voor de C.C.G.O. Door de goede ruwvoederpositie verwacht men deze winter 5 à 6 pct melk meer dan het vorige jaar.